

Coşkun ERBAŞ

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi Başkanı

S U N U Ş

Sayın konuklar, toplantımızın bu sabahki oturumunu açarken, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Öncelikle, gündemi oluşturan karmaşık ve zor, o ölçüde de önem arz eden, gerçekten de ülkede yaşayan herkesin, geleceğini yakından ilgilendiren, **“Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası”** ile ilgili olarak, **“Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde yapılması düşünülen reformların”** ele alınacağı bu toplantıda yapılacak değerlendirmelerden çıkacak sonuçların ilgili çevrelerce dikkate alınmasını diliyorum, bu duygu ve düşüncelerle, toplantının gerçekleştirilmesinde katkısı olan ve emeği geçen herkesi kutluyorum.

Ayrıca, salonumuzu şerefliendiren siz saygıdeğer katılımcılar ile bildiri sahibi akademisyen arkadaşlarıma teşekkür ediyorum. Bu vesile ile sizlerle bir araya gelmiş olmaktan da mutluluk duyduğumu ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Görüşülmekte olan Yasa tasarısının genel gerekçesinde değinildiği gibi **“Sosyal Güvenlik, insanların buldukları toplumda, insan onuruna yakışır bir şekilde, başka insanlara muhtaç olmadan yaşamalarının ve kişisel özgürlüklerinin teminatı”**dır. Bu bağlamda genel olarak Sosyal Güvenliğe ve Türkiye’deki Gelişim sürecine göz attığımızda, özellikle Dünyada 1900’lü yılların başından itibaren, bilimde ve teknolojiyedeki ilerlemelere paralel olarak, gelişmiş ülkelerde, refah devleti anlayışının yerleşmeye başlaması, böylece refahın tabana yayılması ve giderek “çalışanların sosyal güvenceye

kavuşturulması” düşüncelerinin yerleşmesi, temelde bu konudaki insancıl gayretlerin eseridir. Nitekim, refah toplumu ve sosyal devlet kavramı çerçevesinde, çalışanların ve toplumu oluşturan tüm kesimlerin sosyal güvenceye kavuşturulması yolundaki bu insancıl düşünceler, meyvelerini vererek yasal düzenlemeler açısından küçümsenemeyecek adımlar atılmasına vesile olmuştur. İşte bu açıdan bakıldığında yüzyılımızı **“Sosyal Güvenlik”** çağı olarak nitelendirmenin abartılı olmayacağı kanısındayım.

Ancak, bireylerin yarınlarından emin, güven içinde bir yaşama kavuşma istekleri, insanlık tarihi kadar eski olmasına karşın, bu yöndeki sosyal politikaların hayata geçirilmesi, içinde bulunduğumuz son yüzyılda özellikle de İkinci Dünya Savaşından sonraki yıllarda mümkün olabilmıştır.

Gecikmeli de olsa, bu durum insana verilen değer toplumdaki yaygınlaşmasının ve yeterli bir baskı ve yaptırım gücüne erişmiş olmasının bir göstergesidir. Gerçekten de, ezeli bir insanlık özlemi olan **“Sosyal Güvenlik”** kavramının, zaman içinde **“Ekonomik ve sosyal bir hak olarak uluslar arası belgelerle, ulusal anayasalara ve yasalara yansımaları, pek kolay olmamış, ancak uzun ince bir yolda sarf edilen insancıl çabalar sonucunda gerçekleşebilmiştir.**

Bu bağlamda değinmek gerekirse, **Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin 25. maddesinde** **“Her insanın; ... kendisinin ve ailesinin sağlığını ve refahını sağlayacak uzun bir yaşam düzeyine hakkı olduğu; işsizlik, hastalık, sakatlık ya da geçim olanaklarından iradesi dışında yoksun kaldığı diğer hallerde güvenlik hakkına sahip olduğu”** ifadesi ile **sosyal güvenlik hakkı da temel insan hakları arasında sayılarak**, kişinin yaşam bütünlüğünün önemli bir ögesi, uluslar arası bir metin ile garanti altına alınmıştır. Öte yandan **Anayasamızın 2. maddesi, Türkiye Cumhuriyetini sosyal bir Hukuk Devleti olarak tanımlıyor ve 60. maddesinde de “herkesin Sosyal Güvenlik Hakkına sahip olduğu”** ifade ediliyor olmasına rağmen, ülkemizdeki yasal düzenlemelere baktığımızda ise, ilk önce **1949 yılında** 5434 sayılı **Emekli Sandığı Kanunu** çerçevesinde **“Devlet Memurlarının, daha sonra 1964 yılında** kabul edilen **506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile “Hizmet Akdine Dayalı Olarak Çalışanların”** ve nihayet **1971 yılındaki** 1479 sayılı **Bağ-Kur Kanunu ile de “Esnaf ve Sanatkarlar ile diğer bağımsız çalışanların”** daha sonraki yıllarda ise diğer bazı kesimlerin sosyal güvenceye, ancak kavuşturulabilmiş olduklarını görüyoruz.

İşte, zaman içinde aşama aşama gelişen ve üç ayrı Kurum tarafından yürütülen, mevcut sosyal güvenlik sistemimiz, bu haliyle ülke genelindeki bireylerin tümünü kapsamadığı gibi, gelişen teknolojik, ekonomik, ve bunlara paralel olarak da sosyal yapıya cevap veremediğinden, ülke genelini kapsayacak kendimize özgü çağdaş, yeni bir sosyal güvenlik sistemine gereksinim bulunduğu hem fikir isek de; şimdi böyle bir yasa hazırlanırken üniversiteler, yargı çevreleri ve sivil toplum örgütleri başta olmak üzere, tüm ilgili kesimlerin

birikim ve katkılarıyla oluşacak bir uzlaşma ortamında tartışılmasının gereğine de değinmeden geçemeyeceğim. O nedenle, anılan yasa tasarılarının, bir yandan Avrupa Birliğine girmek kaygısıyla A.B. uyum yasaları çerçevesinde, öte yandan da mevcut sosyal güvenlik sistemimizde giderek büyüyen finansal açıkların kapatılmasına yönelik IMF ve Dünya Bankasının önerileri doğrultusunda, hükümetçe acele olarak hazırlanarak gereğince tartışılmadan, ileride çıkacak sorunlar şimdiden öngörülerek bu aşamada çözüme kavuşturulmadan, alel acele meclis gündemine taşınmış olduğunu görmek ise bizleri üzmektedir.

Değerli konuklar,

Sizlerle paylaşmak istediğim bu duygu ve düşüncelerimi ifade ettikten sonra, Toplantımızın sabah ki oturumunun ilk bölümünde, **“Sosyal Güvenlik Sisteminin kişiler açısından kapsamı”** konusunda A.Ü. Hukuk Fakültesinden Yardımcı Doç. Dr. Sayın **Levent AKIN** beyefendi bildirisini sunacaklar, küçük bir ara verilmesini takiben de oturumumuzun ikinci bölümünde, yine aynı bağlamda, **“kısa vadeli sigorta hükümleri”** konusundaki bildirisini sunmak üzere Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültes’inden Doç. Dr. Sayın **Nurşen CANIKLIOĞLU** hanımefendi huzurlarınızda olacaklar.

Şimdi tebliğini sunmak üzere sözü, değerli arkadaşımız Yardımcı Doç. Dr. Sayın **Levent AKIN** beyefendiye bırakıyorum.